

The Development of Desirable Characteristics According to The Principle of Sufficiency Economy of Students at Bankhokmamuang School Under Surat - Thani Primary Educational Service Area Office 3

Watchara Sapsong^{1*} Boonlert Weeraponkan¹ and Samit Onkong¹

¹ Department of Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: King090437@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research are to (1) study the current state of desirable characteristics of students, and (2) study guidelines for developing desirable characteristics according to the philosophy of Sufficiency Economy of students at Bankokmamuang School. This qualitative research involves informants including 9 teachers, 1 student affairs officer, 1 school board member, 2 student parents, and 2 student committee members. Data collection tools used includes in-depth interviews and focus group assessments, analyzed using inductive statistics. The research results found that: The current desirable characteristics of students are generally practiced, but some aspects are not fully understood, are inconsistently practiced, and lack sustainability. The school promotes these characteristics through integrated activities across all subject areas to foster comprehensive understanding of all desirable traits. The guidelines for developing desirable characteristics based on the Philosophy of Sufficiency Economy for students at Bankokmamuang School include: 1) instilling values of patriotism, religion, and monarchy, 2) cultivating honesty, 3) promoting discipline, 4) encouraging a love for learning, 5) fostering self-sufficiency, 6) enhancing a commitment to work, 7) instilling a love for Thai identity, and 8) nurturing a sense of public-mindedness. The principles of the Philosophy of Sufficiency Economy are further detailed with three main components: 1) fostering moderation, 2) encouraging reasonableness, and 3) building resilience. These are supported by two conditions: 1) understanding the conditions of knowledge, and 2) understanding the conditions of morality. The approach emphasizes using a quality cycle in all operational steps.

Keywords: Desirable Characteristics, Philosophy of Sufficiency Economy, Student Characteristics

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนบ้านโคกมะม่วงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

วัชร ทรัพย์สง^{1*} บุญเลิศ วีระพรกานต์¹ และ สามิตร อ่อนคง¹

¹ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: King090437@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกมะม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกมะม่วง การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ครู 9 คน หัวหน้างานกิจการนักเรียน 1 คน กรรมการสถานศึกษา 1 คน ผู้ปกครองนักเรียน 2 คน คณะกรรมการนักเรียน 2 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบประเมินสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล แบบอุปนัย ผลการศึกษาพบว่า สภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน มีการปฏิบัติตามปกติ แต่มีบางส่วนที่ยังไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง การปฏิบัติไม่ค่อยพร้อมเพรียงกัน และปฏิบัติไม่ยั่งยืน โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม โดยสอดแทรกตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้วยการจัดบูรณาการการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกด้าน แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียน ประกอบด้วย 1) สร้างค่านิยมเรื่องความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ปลุกฝังความซื่อสัตย์สุจริต 3) ส่งเสริมความมีวินัย 4) ส่งเสริมเรื่องใฝ่เรียนรู้ 5) ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียง 6) ส่งเสริมความมุ่งมั่นในการทำงาน 7) สร้างค่านิยมเรื่องรักความเป็นไทย 8) ปลุกฝังให้มีจิตสาธารณะ และ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 1) ปลุกฝังความพอประมาณ 2) ปลุกฝังความมีเหตุผล 3) สร้างความเข้าใจในการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว 2 เงื่อนไข 1) สร้างความเข้าใจเรื่องเงื่อนไขความรู้ 2) สร้างความเข้าใจเรื่องเงื่อนไขคุณธรรม แนวทางดำเนินการใช้วงจรคุณภาพในการดำเนินงานทุกขั้นตอน

คำสำคัญ: คุณลักษณะอันพึงประสงค์, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, คุณลักษณะนักเรียน

© 2024 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอน และผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลใน

ชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และมีแนวทางการประเมินผล คือ มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา ดังนั้น การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อกำหนดคุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมให้เหมาะสม ปลุกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคน เพื่อช่วยให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้า และ ความมั่นคง สงบสุขในสังคม เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลัก มีนโยบายที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ ตามรอยพระยุคลบาท เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ด้านสถาบันการศึกษา และเยาวชน สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในวงการศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบทบาทของแต่ละบุคคล และปลุกฝังปรับเปลี่ยนการพัฒนาทางความคิดในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนปรับแนวทางการพัฒนาด้วยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาโดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน อนาคตสถาบันทางศาสนา และองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการเพื่อกำหนดคุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม คือ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

โรงเรียนบ้านโคกมะม่วง เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้มีการดำเนินโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร มีความตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และดำเนินชีวิตในวิถีตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่พฤติกรรมยังไม่ยั่งยืน การประเมินไม่เป็นไปตามเกณฑ์ในแนวเดียวกัน (สนธยา สารวยผล, 2562) ดังนั้นโรงเรียนบ้านโคกมะม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จึงหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะทำให้นักเรียนบรรลุตามเกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งสามารถที่จะได้รับการเลื่อนชั้นหรือจบการศึกษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้น การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อให้มีคุณภาพของนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรม มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกใน ความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง สงบสุขในสังคม ประเทศชาติ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกมะม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกมะม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ศึกษาสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 15 คน ประกอบด้วย ครู 9 คน หัวหน้างานกิจการนักเรียน 1 คน กรรมการสถานศึกษา 1 คน ผู้ปกครองนักเรียน 2 คน คณะกรรมการนักเรียน 2 คน

1.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป 1 คน หัวหน้างานวิชาการ 1 คน นักวิชาการศึกษา สปป.สุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ 1 คน

1.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง โดยการสนทนากลุ่ม มีผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ศึกษาพิเศษ 1 คน หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป 1 คน นักวิชาการด้านบริหารการศึกษา 1 คน ตัวแทนโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง 1 คน ตัวแทนโรงเรียนรางวัลโครงการคุณธรรม 1 คน ครูดีเด่นด้านกิจการนักเรียน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกศึกษาสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งมีลำดับในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 2) กำหนดประเด็นการร่างสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อจัดทำขึ้นมาเป็นแนวทางการร่างแบบ 3) นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ 4) นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม รวมถึงความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนี คือ IOC และตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหา 5) เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนี IOC โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่า IOC สูงกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ส่วนข้อคำถามที่มีค่าน้อยกว่า 0.50 จะนำไปปรับปรุงและแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อไป 6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ มาจัดทำแบบสมบูรณ์ ถูกต้องต่อไป โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 15 คน ประกอบด้วย ครู 9 คน หัวหน้างานกิจการนักเรียน 1 คน กรรมการสถานศึกษา 1 คน ผู้ปกครองนักเรียน 2 คน คณะกรรมการนักเรียน 2 คน ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป 1 คน หัวหน้างานวิชาการ 1 คน นักวิชาการศึกษา สปป.สุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ 1 คน ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง ใช้แบบประเมินและแบบสนทนากลุ่ม มีผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ศึกษาพิเศษ 1 คน หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป 1 คน นักวิชาการด้านบริหารการศึกษา 1 คน ตัวแทนโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง 1 คน ตัวแทนโรงเรียนรางวัลโครงการคุณธรรม 1 คน ครูดีเด่นด้านกิจการนักเรียน 1 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

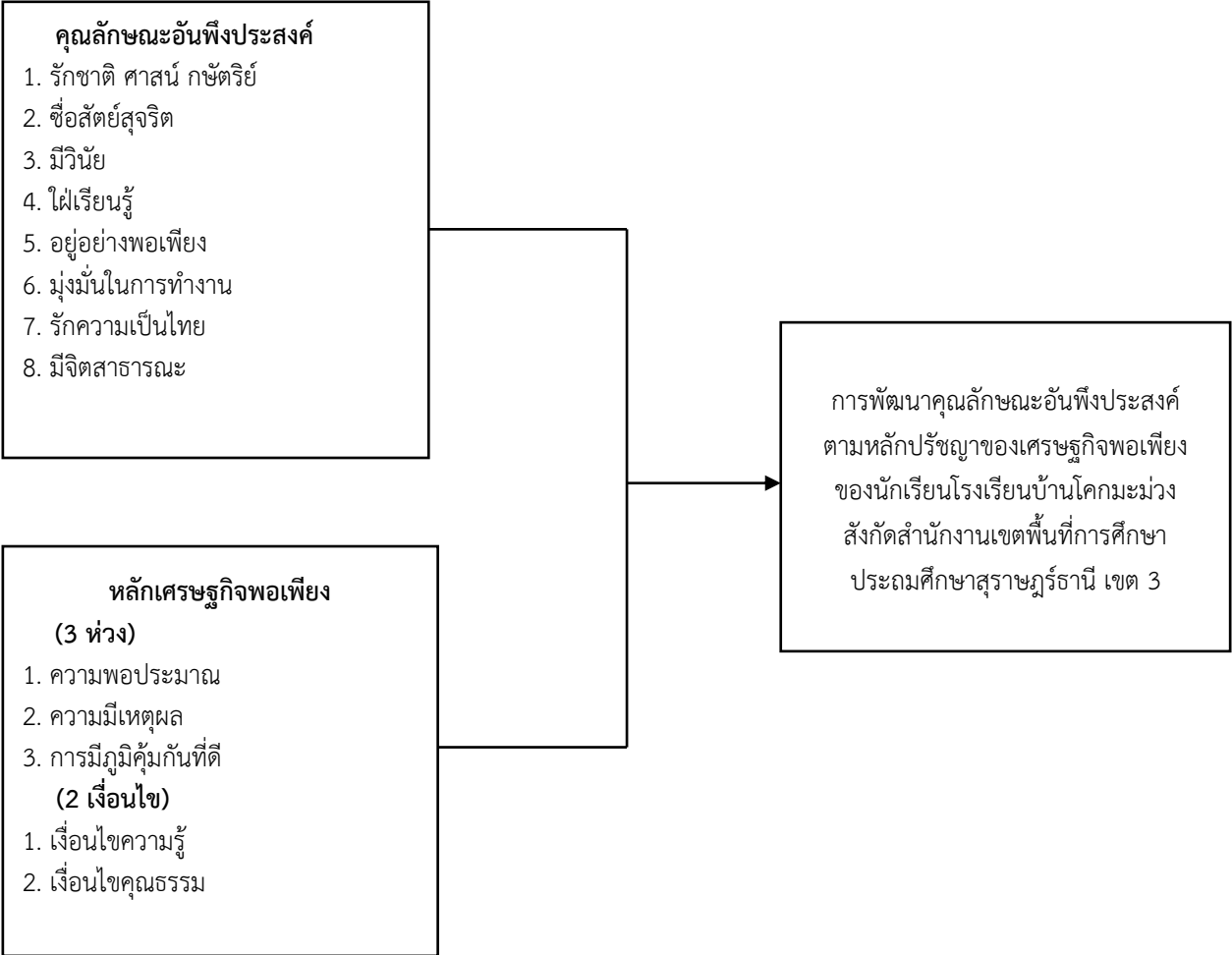
ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบรายบุคคล ศึกษาสภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบรายบุคคล เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง ใช้แบบประเมินและแบบสนทนากลุ่ม แบบออนไลน์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการวิเคราะห์ แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ แล้วนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ไปสู่การ สรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อให้สามารถตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำ

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้ มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี โดยขั้นตอนการศึกษาสภาพ ระเบียบเรียง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ออกเป็นประเด็น ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง จัดทำร่างแนวทาง และขั้นตอนการนำเสนอและ ประเมินแนวทาง นำความเห็น ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข จัดทำฉบับสมบูรณ์ สรุปผลการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกมะม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

สภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกมะม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า

1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีการปฏิบัติตามปกติ แต่มีบางส่วนที่ยังไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง การปฏิบัติไม่ค่อยพร้อมเพรียงกัน โรงเรียนได้มีการจัดบูรณาการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มสาระ การเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมหน้าเสาธง เคารพธงชาติ สวดมนต์ ร้องเพลงสดุดีจอมราชันย์ และ กิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2) สภาพนักเรียนด้านซื่อสัตย์ สุจริต โดยภาพรวมนักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต ในเรื่องต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก อาจมีบ้างที่มีการไม่พูดความจริง เพราะเกรงกลัวครูดุถ้าทำผิด เมื่อพบเจอสิ่งของ เงิน ก็จะนำมามอบครู ยึดอุปกรณ์การเรียน ของโรงเรียนหรือเพื่อนก็จะส่งคืนเสมอ

3) สภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านมีวินัย นักเรียนส่วนใหญ่มีระเบียบวินัยดีปฏิบัติตาม ระเบียบของโรงเรียนได้ มีบ้างบางส่วนเนื่องจากเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ยังปฏิบัติตนไม่ค่อยถูกต้อง ขาด วินัยในการตรงเวลา การเข้าเรียน

4) สภาพด้านใฝ่เรียนรู้ นักเรียนมีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ น้อย ไม่ค่อยมีความพยายาม และใช้เวลากับการใฝ่เรียนรู้ น้อย มีความสนใจในการเรียนไม่มาก ขาดนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วยตนเอง

5) สภาพด้านอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนไม่ค่อยมีนิสัยประหยัด ใช้จ่ายโดยไม่ได้คำนวณการใช้เงิน ไม่คำนึงถึง รายได้ของผู้ปกครอง สนใจโลกออนไลน์และทำตามกระแสโซเชียล

6) สภาพด้านมุ่งมั่นในการทำงาน นักเรียนโดยภาพรวมยังขาดความมุ่งมั่นในการทำงาน ขาดความพยายาม ไม่มี เป้าหมายที่ชัดเจน จะสนใจเฉพาะงานที่ตนเองชอบ

7) สภาพนักเรียนด้านรักความเป็นไทย นักเรียนได้แสดงออกถึงการรักความเป็นไทย โดยให้ความร่วมมือกับ กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ความเป็นไทย เช่น วันภาษาไทย การแต่งกายผ้าไทย การร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น แสดงออกถึงมารยาทไทยที่ดีงาม

8) มีสภาพนักเรียนด้านจิตสาธารณะ นักเรียนส่วนใหญ่มีจิตสาธารณะ ไม่ดูดาย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยเหลืองานสังคม งานสาธารณะ โดยเน้นย้ำให้นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน ปลุกฝัง ทักษะที่ดีต่อผู้อื่นและสังคมให้กับนักเรียน ปลุกฝังให้นักเรียนมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือผู้อื่นและชุมชน และส่งเสริมให้ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาของชุมชนตามโอกาสที่เหมาะสม

2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียน บ้านโคกมะม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนบ้าน โคกมะม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า มีแนวทางการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ แนวทางการดำเนินการ มีกิจกรรมดังนี้ 1) มีการประชุมวางแผน คือ สถานศึกษา ดำเนินการโดย ประชุม ครู บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการพัฒนาด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ของสถานศึกษา 2) การดำเนินการกิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ มี กิจกรรมที่แสดงออกถึงความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยจัดทำเป็นโครงการ กิจกรรม ได้แก่ โครงการวันสำคัญ การจัด กิจกรรมประจำวันหน้าเสาธง ในการร้องเพลงชาติ สวดมนต์ และร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี 3) การติดตามและ ประเมินผลกิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ ในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำ เกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน กำหนดระยะเวลาในการประเมิน และสรุปผลการประเมิน 4) การพัฒนาปรับปรุง กิจกรรม คือ สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบ และแนวปฏิบัติโดย นำผลการวางแผน การดำเนินการ และการติดตาม ประเมินผล โดยนำผลการสรุปมาวิเคราะห์ทั้งที่ปฏิบัติได้ดี ถูกต้อง และที่ต้องพัฒนา ปรับปรุง มาหาแนวทางการดำเนินการ ให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

2. ซื่อสัตย์ สุจริต แนวทางการดำเนินการ มีกิจกรรมดังนี้ 1) มีการประชุมวางแผน คือ สถานศึกษาดำเนินการ โดย ประชุม ครู บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการพัฒนาด้านซื่อสัตย์ ของสถานศึกษา 2) การดำเนินการกิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ ให้มีกิจกรรมที่แสดงออกถึงความ ซื่อสัตย์ สุจริต โดยจัดทำเป็นกิจกรรมในโรงเรียนได้แก่ กิจกรรมพูดความจริง กิจกรรมเก็บของตกได้ส่งคืนเจ้าของ กิจกรรมไม่ ลอกการบ้านเพื่อน และกิจกรรมจับผิดการบ้าน 3) การติดตามและประเมินผลกิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมาย ผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ ในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน กำหนด ระยะเวลาในการประเมิน สรุปผลการประเมิน 4) การพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม คือ สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบ และแนว

ปฏิบัติโดย นำผลการวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล โดยนำผลการสรุปมาวิเคราะห์ทั้งที่ปฏิบัติได้ดี ถูกต้อง และที่ต้องพัฒนา ปรับปรุง มาหาแนวทางการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

3. *มีวินัย* แนวทางการดำเนินการ มีกิจกรรมดังนี้ 1) มีการประชุมวางแผน สถานศึกษาดำเนินการโดย ประชุม ครู บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการพัฒนาด้านมีวินัย ของสถานศึกษา 2) การดำเนินการ กิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ ให้มีกิจกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย โดยจัดทำ เป็นโครงการ กิจกรรม ได้แก่โครงการโรงเรียนสะอาด ปลอดภัย ปลูกฝังให้นักเรียนมีวินัยในการรักษาความสะอาด รู้จักแยกขยะประเภทต่าง ๆ และนำขยะไปทิ้งให้ถูกที่โครงการนักเรียนแต่งกายสุภาพเรียบร้อย โครงการนักเรียนตรงต่อเวลา ปลูกฝังให้นักเรียนมีวินัยในการตรงต่อเวลา 3) การติดตามและประเมินผลกิจกรรม สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนด แนวปฏิบัติ ในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน กำหนดระยะเวลาในการประเมิน และสรุปผลการประเมิน 4) การพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบ และแนวปฏิบัติโดย นำผลการวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล โดยนำผลการสรุปมาวิเคราะห์ทั้งที่ปฏิบัติได้ดี ถูกต้อง และที่ต้องพัฒนา ปรับปรุง มาหาแนวทางการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

4. *ใฝ่เรียนรู้* แนวทางการดำเนินการ มีกิจกรรมดังนี้ 1) มีการประชุมวางแผน สถานศึกษาดำเนินการโดย ประชุม ครู บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการพัฒนาด้านใฝ่เรียนรู้ ของสถานศึกษา 2) การ ดำเนินการกิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ ให้มีกิจกรรมที่แสดงออกถึงความใฝ่เรียนรู้ โดยจัดทำเป็นโครงการ กิจกรรม ได้แก่ โครงการห้องสมุดมีชีวิต จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมเล่าเรื่อง โครงการค่ายวิชาการ และโครงการครูพี่เลี้ยง 3) การติดตามและประเมินผลกิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ ในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน กำหนดระยะเวลาในการ ประเมิน และสรุปผลการประเมิน 4) การพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบ และแนวปฏิบัติโดย นำผล การวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล โดยนำผลการสรุปมาวิเคราะห์ทั้งที่ปฏิบัติได้ดี ถูกต้อง และที่ต้อง พัฒนา ปรับปรุง มาหาแนวทางการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

5. *อยู่อย่างพอเพียง* แนวทางการดำเนินการ มีกิจกรรมดังนี้ 1) มีการประชุมวางแผน สถานศึกษาดำเนินการโดย ประชุม ครู บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการพัฒนาด้านอยู่อย่างพอเพียง ของสถานศึกษา 2) การดำเนินการกิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ ให้มีกิจกรรมที่แสดงออกถึงความอยู่อย่างพอเพียง โดยจัดทำเป็นโครงการ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม ลด คัด แยก แลก กิจกรรมธนาคารต้นไม้ โครงการชุมชนพอเพียง โครงการเกษตรอินทรีย์ 3) การติดตามและประเมินผลกิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนด แนวปฏิบัติ ในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน กำหนดระยะเวลาในการประเมิน และสรุปผลการประเมิน 4) การพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม คือ สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบ และแนวปฏิบัติโดย นำผลการวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล โดยนำผลการสรุปมาวิเคราะห์ทั้งที่ปฏิบัติได้ดี ถูกต้อง และที่ต้องพัฒนา ปรับปรุง มาหาแนวทางการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

6. *มุ่งมั่นในการทำงาน* แนวทางการดำเนินการ มีกิจกรรมดังนี้ 1) มีการประชุมวางแผน สถานศึกษาดำเนินการ โดย ประชุม ครู บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการพัฒนาด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ของสถานศึกษา 2) การดำเนินการกิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ ให้มีกิจกรรมที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยจัดทำเป็นโครงการ กิจกรรม ได้แก่ โครงการจิตอาสา โครงการทุนการศึกษา และโครงการแข่งขันทักษะอาชีพ 3) การติดตามและประเมินผลกิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนด แนวปฏิบัติ ในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน กำหนดระยะเวลาในการประเมิน และสรุปผลการประเมิน 4) การพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม คือ สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบ และแนวปฏิบัติโดย นำผลการวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล โดยนำผลการสรุปมาวิเคราะห์ทั้งที่ปฏิบัติได้ดี ถูกต้อง และที่ต้องพัฒนา ปรับปรุง มาหาแนวทางการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

7. **รักความเป็นไทย** แนวทางการดำเนินการ มีกิจกรรมดังนี้ 1) มีการประชุมวางแผน สถานศึกษาดำเนินการโดยประชุม ครู บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการพัฒนาด้านรักความเป็นไทย ของสถานศึกษา 2) การดำเนินการกิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ ให้มีกิจกรรมที่แสดงออกถึงความรักความเป็นไทย โดยจัดทำเป็นโครงการ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงาม โครงการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมไทย โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3) การติดตามและประเมินผลกิจกรรม สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ ในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน กำหนดระยะเวลาในการประเมิน และสรุปผลการประเมิน 4) การพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม คือ สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบ และแนวปฏิบัติโดย นำผลการวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล โดยนำผลการสรุปมาวิเคราะห์ทั้งที่ปฏิบัติได้ดี ถูกต้อง และที่ต้องพัฒนา ปรับปรุง มาหาแนวทางการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

8. **มีจิตสาธารณะ** มีแนวทางการดำเนินการ มีกิจกรรมดังนี้ 1) มีการประชุมวางแผน สถานศึกษาดำเนินการโดยประชุม ครู บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการพัฒนาด้านมีจิตสาธารณะ ของสถานศึกษา 2) การดำเนินการกิจกรรม คือ สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ ให้มีกิจกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นจิตสาธารณะ โดยจัดทำเป็นโครงการ กิจกรรม ได้แก่ โครงการจิตอาสาพระราชทาน โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และโครงการช่วยเหลือสังคม 3) การติดตามและประเมินผลกิจกรรม สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติ ในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน กำหนดระยะเวลาในการประเมิน และสรุปผลการประเมิน 4) การพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม คือ สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบ และแนวปฏิบัติโดย นำผลการวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล โดยนำผลการสรุปมาวิเคราะห์ทั้งที่ปฏิบัติได้ดี ถูกต้อง และที่ต้องพัฒนา ปรับปรุง มาหาแนวทางการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกมะม่วง ประกอบด้วย 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ และ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 1) พอประมาณ 2) มีเหตุผล 3) มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว 2 เงื่อนไข 1) เงื่อนไขความรู้ 2) เงื่อนไขคุณธรรม ทุกขั้นตอนดำเนินการโดยใช้วงจรคุณภาพ

อภิปรายผล

สภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกมะม่วง ในแต่ละด้านยังไม่ยั่งยืน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน มีการประเมินแบบแยกส่วนแต่ละชั้นตามที่ครูแต่ละชั้นประเมิน โดยใช้ความรู้สึกมากกว่าเกณฑ์ ส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ไม่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ เขตขมภู (2562) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา 1) สภาพเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนมีฐานะยากจน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องไปทำงานต่างถิ่น ปล่อยให้เด็กอยู่กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่ ทำให้ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน กำกับติดตามดูแลนักเรียน ทำให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับด้านความประพฤติไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียน และไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม 2) ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในการพัฒนานักเรียนตามรูปแบบและแนวทางในการพัฒนานักเรียนเหมือน ๆ กันกับสถานศึกษาอื่น เพียงแต่ครูบางท่านยังขาดการทำงาน ที่เป็นระบบระเบียบแบบแผนของทางสถานศึกษา และบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจและความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่

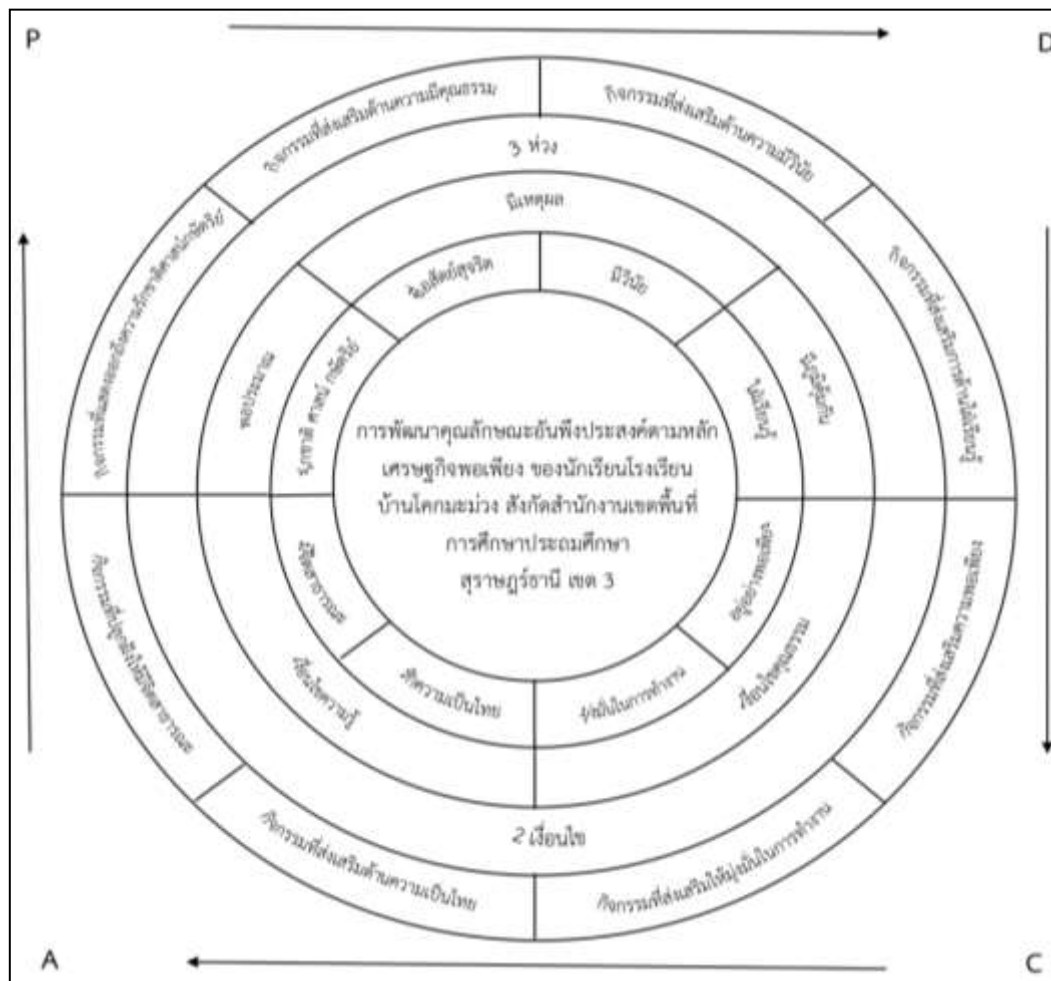
แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกมะม่วง ประกอบด้วย 1) สร้างค่านิยมเรื่องความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต 3) ส่งเสริมความมีวินัย

4) ส่งเสริมเรื่องใฝ่เรียนรู้ 5) ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียง 6) ส่งเสริมความมุ่งมั่นในการทำงาน 7) สร้างค่านิยมเรื่องรักความเป็นไทย 8) ปลูกฝังให้มีจิตสาธารณะ และ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ท่วง 1) ปลูกฝังความพอประมาณ 2) ปลูกฝังความมีเหตุผล 3) สร้างความเข้าใจในการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว 2 เงื่อนไข 1) สร้างความเข้าใจเรื่องเงื่อนไขความรู้ 2) สร้างความเข้าใจเรื่องเงื่อนไขคุณธรรม ดำเนินการโดยใช้วงจรคุณภาพทุกขั้นตอน เพราะว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน ปฏิบัติได้เป็นรูปธรรม ตามแนวทางดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาตรี ตั้งอัมพรตรีพล (2561) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนเซนต์คาเบรียล พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเซนต์คาเบรียล มีดังนี้ 1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ด้านซื่อสัตย์สุจริต โรงเรียนควรมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และร่วมมือกับผู้ปกครองในการปลูกฝังและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน 3) ด้านมีวินัย โรงเรียนควรมีการกำหนดรายละเอียดกฎเกณฑ์และคำชี้แจงที่ชัดเจน เข้าใจง่าย มีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบอยู่เสมอ และร่วมมือกับผู้ปกครองในการกวดขันและปลูกฝังเมื่อนักเรียนอยู่กับผู้ปกครองที่บ้าน 4) ด้านใฝ่เรียนรู้ โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้และประสบการณ์ภายนอก 5) ด้านอยู่อย่างพอเพียง โรงเรียนควรจัดกิจกรรมหรือโครงการที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ มีการรณรงค์เชิญชวนให้นักเรียนร่วมกันเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ 6) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน โรงเรียนควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานที่เป็นระบบการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ควรเผยแพร่ผลงานตัวอย่างที่สะท้อนความมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จเพื่อให้เกิดเป็นแบบอย่างที่ดี 7) ด้านรักความเป็นไทย โรงเรียนควรใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมาใช้ในการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมและแสดงออกในเชิงประจักษ์มากขึ้น และ 8) ด้านมีจิตสาธารณะ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการทางด้านทักษะการใช้ชีวิตการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การมีจิตสาธารณะ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในการมีจิตสาธารณะ ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยนี้ สรุปได้ดังนี้

- 1) ขั้นตอนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ด้าน เป็นขั้นตอนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีครูฝ่ายกิจการนักเรียน ครูผู้สอนประจำวิชาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูที่ปรึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ให้การสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปอย่างเป็นระบบ
- 2) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ท่วง 2 เงื่อนไข มาเป็นกระบวนการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดำเนินการ โดยการวางแผน ดำเนินกิจกรรม ติดตามและประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม ที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สามารถที่จะทำให้การพัฒนานักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 3) กระบวนการดำเนินงานแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินเนินการใช้ วงจรคุณภาพ (PDCA) ในการขับเคลื่อนทุกขั้นตอน

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

สภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน มีการปฏิบัติตามปกติ แต่มีบางส่วนที่ยังไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง การปฏิบัติไม่ค่อยพร้อมเพรียงกัน และปฏิบัติไม่ยั่งยืน โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม โดยสอดแทรกตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้วยการจัดบูรณาการการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกด้าน

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียน ประกอบด้วย 1) สร้างค่านิยมเรื่องความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ปลุกฝังความซื่อสัตย์สุจริต 3) ส่งเสริมความมีวินัย 4) ส่งเสริมเรื่องไฟเรี่ยวรู้ 5) ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียง 6) ส่งเสริมความมุ่งมั่นในการทำงาน 7) สร้างค่านิยมเรื่องรักความเป็นไทย 8) ปลุกฝังให้มีจิตสาธารณะ และ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 1) ปลุกฝังความพอประมาณ 2) ปลุกฝังความมีเหตุผล 3) สร้างความเข้าใจในการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว 2 เงื่อนไข 1) สร้างความเข้าใจเรื่องเงื่อนไขความรู้ 2) สร้างความเข้าใจเรื่องเงื่อนไขคุณธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ ทุกคนเห็นว่า มีความเป็นไปได้ เหมาะสม เป็นประโยชน์ นำไปใช้ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีนโยบายในการพัฒนาสื่อ การส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และปรับเกณฑ์ให้ทันสมัยกับยุคดิจิทัล

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาครูและบุคลากรในสังกัดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านองค์ความรู้ เกณฑ์การประเมิน เพราะบริบทของสังคม และสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบัน

1.3 สถานศึกษา ควรมีการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างจริงจังตามสภาพจริง และหลากหลายเพื่อสะท้อนคุณลักษณะที่แท้จริงของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *เอกสารแนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

ชาตรี ตั้งอัมพรตรีพล. (2561). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนเซนต์คาเบรียล. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(2), 68-82.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 116, ตอน 74 ก, หน้า 1-23.

สนธยา สำรวผล. (2562). *แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).

สุวิทย์ เขตขมภู. (2562). *การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

